

การพัฒนาบทบาทพระสงฆ์ในการส่งเสริมโครงการตลาดประชารัฐ
เพื่อประชาชนในกรุงเทพมหานคร

THE DEVELOPMENT OF THE SANGHA ROLES IN STATE CITIZENS MARKET
PROJECT PROMOTION FOR THE PUBLIC IN BANGKOK METROPOLITAN

พระครูอุดมจารุวรรณ (คำไล้ จารุวิไล)* พระมหาภคชญา กิตติโสภโณ** บุษกร วัฒนบุตร***

Phrakru Udomjaruwan (Kamlai Cāruvamso), PhramahaKrisada Kittisobhano,
Busakorn Watthanabut

Received: January 26, 2019

Revised: March 17, 2019

Accepted: March 23, 2019

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพทั่วไปของโครงการตลาดประชารัฐเพื่อประชาชนในปัจจุบัน 2) เพื่อศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในการส่งเสริมโครงการตลาดประชารัฐเพื่อประชาชนในกรุงเทพมหานคร และ 3) เพื่อนำเสนอการพัฒนาบทบาทของพระสงฆ์ในการส่งเสริมโครงการตลาดประชารัฐเพื่อประชาชนในกรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพทั่วไปการขับเคลื่อนโครงการตลาดประชารัฐเพื่อประชาชน ตามรูปแบบของ CIPP Model “ตลาดประชารัฐ” ที่เปิดให้บริการ ตามนโยบายของรัฐบาล ภายใต้บูรณาการความร่วมมือทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ทั้งในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค ซึ่งดำเนินงาน ในรูปแบบประชารัฐ

* Doctor of Philosophy Program in Buddhist Management, Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University.

** Department of Political Science, Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University.

*** Department of Political Science, Faculty of Social Sciences, Mahachulalongkornrajavidyalaya University.

เพื่อส่งเสริมการเพิ่มพื้นที่ตลาดใหม่ รวมทั้งขยายพื้นที่ตลาดเดิม สำหรับรองรับการจัดจำหน่ายสินค้าที่กระจายตัวอย่างทั่วถึง สามารถสนับสนุนให้พี่น้องประชาชน เกษตรกร ผู้มีรายได้น้อย รวมถึงกลุ่มอาชีพต่างๆ ได้มีโอกาสค้าขายมากขึ้น ลดต้นทุนทางการตลาด และเปิดโอกาสให้กับผู้ค้ารายใหม่ ได้มีพื้นที่จำหน่ายสินค้าเพิ่มมากขึ้น ตามแนวคิดของโครงการซึ่งสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เพื่อให้การดำเนินการตามแนวทางพระราชรัฐสำเร็จผลอย่างเป็นรูปธรรม เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพสูงสุด 2. บทบาทของพระสงฆ์ในการส่งเสริมโครงการตลาดพระราชรัฐ เพื่อประชาชนในกรุงเทพมหานคร ของมหาเถรสมาคม ปัจจุบันมีโครงการนำธรรมะเข้ามาบริหารตลาด เพื่อให้มีการนำคำสอนทางพระพุทธศาสนาไปประพฤติปฏิบัติให้มีคุณธรรมจริยธรรมในการค้าขาย และการประกอบอาชีพอย่างมีความสุข และ 3. การพัฒนาบทบาทของพระสงฆ์ในการส่งเสริมโครงการตลาดพระราชรัฐเพื่อประชาชนในกรุงเทพมหานคร ใน 3 ด้าน คือ (1) ควรให้พระสงฆ์มีการเข้าอบรมหลักสูตรต่าง ๆ เพื่อให้รู้ว่าวัดที่มีโครงการตลาดพระราชรัฐจะต้องมีการปรับปรุงอะไรบ้าง และจะต้องควบคู่กับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา (2) ควรให้มีการให้การศึกษาแก่พระสงฆ์ที่เกี่ยวกับโครงการตลาดพระราชรัฐเพื่อที่ทำให้พระสงฆ์ทราบหลักเกณฑ์และกลไกในการเข้าร่วมโครงการตลาดพระราชรัฐอย่างเป็นระบบ (3) ควรมีการพัฒนาบทบาทที่ตรงกับเป้าประสงค์ โดยการศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนความรู้กับวัดหรือชุมชนที่ประสบความสำเร็จเกี่ยวกับการบริหารตลาดพระราชรัฐ จะทำให้สามารถนำมาประยุกต์และปรับใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อตลาดที่ตนเองดูแลรับผิดชอบ

คำสำคัญ : การพัฒนา, บทบาทพระสงฆ์, โครงการตลาดพระราชรัฐ

ABSTRACT

Objectives of this research were: 1.to study the present general condition of the state citizen public market, 2.to study the roles in state citizen market project promotion for the public in Bangkok Metropolitan , 3. to propose the approaches to improve the roles of monks in state citizen market project promotion for the public in Bangkok Metropolitan. Methodology was the qualitative research by in-depth interviewing from key informants and follow by focus group discussion of experts. The findings of this study were as follows: 1. The general context of state citizen market are in line with CIPP Model. State citizen market policy opened to the public services according to the government policies. Under the cooperation of all related sectors, both in the central and regional areas to

promote and expand the new market space from the original market space. These will support public, farmers, people with low incomes, including other occupations to have more opportunities for commercialization, in order to reduce the operation cost, and expand the market for new merchants to have more places for their product distribution conforming the objectives of the project. The state citizen market project operation should be successful, effective, and efficient on the basis of ethics, morality, good governance and peoples' practice according to Buddhist principles in order for the country would be secure and strong all together. 2. For the role of the monks in promoting the state citizen market for the people in Bangkok according to the Supreme Sangha Council, at present, there is promotion of Buddhist principles in market management for happy trade and occupation of people. 3. The development of monks' roles for promoting the state citizen market in Bangkok should be in 3 areas: 1) monks should be trained in various areas in order to gain knowledge and information about how state citizen markets in monasteries should be improved in accordance with Buddhism principles, 2) Monks should be trained in state citizen market principles so that monks would be participating in state citizen market systematically 3) there should be training to develop the roles that coincides with objects by study tour, experience exchange with other monasteries or communities that have successful state citizen market that can be used as a model for the state citizen market under one's responsibility.

Keywords: Development, Sangha Roles, State Citizens Market Project.

1. บทนำ

การดำเนินการตามแนวทางประชารัฐสำเร็จผลอย่างเป็นรูปธรรม เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลสูงสุด และดำเนินโดยอยู่บนพื้นฐานความมีคุณธรรม ศีลธรรม มีหลักธรรมาภิบาลและประชาชนยึดถือปฏิบัติตามหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา เพื่อให้สังคมและประเทศชาติมีความมั่นคง และความเข้มแข็ง ไปด้วยพร้อมกัน และดำเนินการตามกรอบแนวทางบันทึกข้อตกลงความร่วมมือการดำเนินงาน (Memorandum of Understanding: MOU) ที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องร่วมขับเคลื่อนให้บรรลุผลสำเร็จ โดยสรุปรายละเอียดสาระสำคัญแนวทางการดำเนินงานตามกรอบ

นโยบายของรัฐบาล และสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (สทบ.) โดยกรอบนโยบาย คือ 1. ส่งเสริมพัฒนาโครงการประชารัฐเพื่อช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อย และโครงการตลาดประชารัฐ เพื่อประชาชนให้กระจายโอกาสแก่ประชาชนให้ทั่วถึง ครอบคลุมทุกพื้นที่ 2. การดำเนินโครงการตลาดประชารัฐในพื้นที่วัดที่มีความพร้อมเหมาะสม ทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด 3. ส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาโครงการประชารัฐเพื่อช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อย และโครงการตลาดประชารัฐ เพื่อประชาชนรองรับการท่องเที่ยว 4. การอบรมบ่มเพาะให้สมาชิกโครงการเป็นผู้มีคุณธรรม ศีลธรรม มีธรรมาภิบาล มีความซื่อสัตย์สุจริต สามัคคีปรองดอง เป็นสังคมคุณธรรมเพื่อเป็นกลไกและเป็นภูมิคุ้มกันให้กับระบบเศรษฐกิจฐานรากของประเทศได้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนต่อไป

สำหรับแนวทางดำเนินการเฉพาะในกรุงเทพมหานคร จะมีการปรับปรุงการดำเนินการตามมติ ครม. วันที่ 22 ธันวาคม 2558 ในการดำเนินการโครงการตลาดประชารัฐเพื่อประชาชนในกรุงเทพมหานคร สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ (สทบ.) ร่วมกับคณะสงฆ์ในเขตกรุงเทพมหานครทั้งสองฝ่าย และคณะสงฆ์ 18 ภาค ทั้งสองฝ่าย สถาบันการเงินของรัฐ และสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ร่วมจัดตลาดประชารัฐ โดยเบื้องต้นทางสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จะคัดเลือกวัดจาก 37 เขตการปกครองสงฆ์ ในกรุงเทพมหานครอย่างน้อยเขตละ 1 วัด เข้าร่วมโครงการ โดยสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติประสานขอความอนุเคราะห์วัดที่มีความพร้อมเพื่อใช้สถานที่ โดย สทบ. และสถาบันการเงินจัดผู้มีรายได้น้อยในกรุงเทพมหานคร นำผลิตผล/ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากโครงการมาออกร้านเพื่อจำหน่ายในตลาดที่จัดไว้ และให้หน่วยงานรัฐ สถาบันการศึกษา และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องมาร่วมให้ความรู้และช่วยสนับสนุนต่อยอดการพัฒนาผลิตผล/ผลิตภัณฑ์ และตลาดให้มีคุณภาพซึ่งจะทำให้ผู้บริโภคได้รับสินค้าที่มีคุณภาพและราคาเป็นธรรมไปพร้อมกัน ทั้งนี้ให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติแต่งตั้งคณะกรรมการ ประชุมคณะกรรมการกำหนดหลักเกณฑ์แนวทางการดำเนินการ National Buddhism Office, 2016 : 156)

สำหรับความจำเป็นที่จะต้องพัฒนาบุคคลให้มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาสังคมด้านอื่นๆ ด้วยมีแนวคิดการพัฒนาแบบสรรโวทัยที่เน้นการพัฒนาคน ก่อนการพัฒนาด้านอื่นๆ ด้วย กล่าวคือเป็นการพัฒนา 4 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนาปัจเจกชน (ปุรุโษทัย) 2) การพัฒนาชุมชนระดับหมู่บ้าน (คาโมทัย) 3) การพัฒนาชุมชนระดับประเทศ (เทโศทัย) และ 4) การพัฒนาชุมชนระดับโลก (วิเทโศทัย) “พระพุทธศาสนา” ถือได้ว่าเป็นปัจจัยหลักในการพัฒนาคุณภาพชีวิตคนไทย รวมทั้งมีส่วนสำคัญที่ช่วยให้สังคมเกิดความสงบสุข ความมั่นคงแก่ประเทศชาติอย่างยั่งยืน โดยมี “พระสงฆ์”

เป็นกลจักรสำคัญในการเผยแผ่และถ่ายทอดหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนาไปสู่ประชาชนให้ เป็นคนดีมีคุณธรรม ในชุมชนแต่ละชุมชนจะมีวัดเป็นศูนย์กลาง ความสัมพันธ์ระหว่างวัด พระสงฆ์ และประชาชนเป็นไปอย่างใกล้ชิด (Surapon Suyaprom, 2015)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัย ต้องเริ่มต้นจาก การศึกษาวิเคราะห์ว่า โครงการตลาดประชารัฐ มีความ สภาพการดำเนินการสมบูรณ์สอดคล้องกับนโยบายและวัตถุประสงค์ที่รัฐบาลกำหนดไว้อย่างไรบ้าง โดยวิเคราะห์ตามกรอบแนวคิดการประเมินโครงการแบบ CIPP Model (Stufflebeam and Shinkfield, 2007 : 87) ซึ่งมีความเหมาะสมกับโครงการในลักษณะนี้ และศึกษาสภาพแวดล้อมทั้ง ภายในและภายนอกของโครงการจัดการตลาดประชารัฐ ที่ส่งผลกระทบต่อ การดำเนินการโครงการ อย่างไรบ้าง และการที่จะเชื่อมโยงการปฏิบัติให้สอดคล้องกับนโยบายของมหาเถรสมาคม จะทำได้ อย่างไร โดยพระสงฆ์จะเข้าไปมีส่วนร่วมในส่วนไหนอย่างไรบ้าง จึงจะเหมาะสม ทั้งนี้เพื่อจะกำหนด บทบาทพระสงฆ์ได้ถูกต้อง ชัดเจนมากยิ่งขึ้น จากนั้นจะได้ทำการพัฒนาพระสงฆ์ให้มีคุณสมบัติ เหมาะสมที่จะช่วยสนับสนุนโครงการนี้ให้ประสบความสำเร็จได้สมบูรณ์มากขึ้น

ดังนั้น โครงการตลาดประชารัฐเพื่อประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร จึงเป็นงานส่วน หนึ่งของพระสงฆ์ ที่เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือสังคมในรูปแบบต่าง ๆ ที่ไม่ขัดต่อพระธรรม วิจัย โดยมุ่งเน้นเพื่อประโยชน์และความสุขแก่ประชาชนเป็นหลัก โดยเน้น 3 ด้านด้วยกัน คือ ด้าน การพัฒนาจิตใจ ด้านการพัฒนาท้องถิ่น และด้านการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความ สนใจในการศึกษาเรื่อง “การพัฒนาบทบาทพระสงฆ์ในการส่งเสริมโครงการตลาดประชารัฐ เพื่อประชาชนในกรุงเทพมหานคร” เพื่อจะได้ทราบถึงการพัฒนาบทบาทพระสงฆ์ในการส่งเสริม โครงการตลาดประชารัฐ เพื่อประชาชนในกรุงเทพมหานคร ได้ช่วยเหลือประชาชนในเรื่องใดบ้าง และประชาชนมีความต้องการในด้านใดบ้าง รวมถึงการศึกษาผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับส่งเสริม โครงการตลาดประชารัฐเพื่อจะได้จัดเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนา และวางแผนในการ ดำเนินการส่งเสริมโครงการตลาดประชารัฐ ให้เป็นรูปแบบของการพัฒนาการส่งเสริมโครงการตลาด ประชากรัฐ อันจะเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนและชุมชนต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาวิเคราะห์สภาพทั่วไปของโครงการตลาดประชารัฐเพื่อประชาชนในปัจจุบัน

2.2 เพื่อศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในการส่งเสริมโครงการตลาดประชารัฐ เพื่อ ประชาชนในกรุงเทพมหานคร

2.3 เพื่อนำเสนอการพัฒนาบทบาทของพระสงฆ์ในการส่งเสริมโครงการตลาดประชารัฐ เพื่อประชาชนในกรุงเทพมหานคร

3. ขอบเขตการวิจัย

3.1 รูปแบบการวิจัย

การพัฒนาบทบาทพระสงฆ์ในการส่งเสริมโครงการตลาดประชารัฐ เพื่อประชาชนในกรุงเทพมหานคร” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) และการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion)

3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

เกี่ยวกับการพัฒนาบทบาทพระสงฆ์ในการส่งเสริมโครงการตลาดประชารัฐ เพื่อประชาชนในกรุงเทพมหานครทั้งนี้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการทั้ง 2 ข้อ คือ 1) ส่งเสริมให้สมาชิกกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และประชาชนมีคุณธรรม ศีลธรรม มีหลักธรรมมาภิบาล และยึดถือปฏิบัติตามหลักคำสอนพระพุทธศาสนา 2) เพิ่มช่องทางการตลาดในการวางจำหน่ายสินค้าให้หลากหลายขึ้น

3.3 ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants)

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ พระสงฆ์และประชาชนใน 4 ตลาด คือ ตลาดน้ำขวัญเรียม (เขตบางกะปิ) ตลาดน้ำวัดตลิ่งชัน (เขตตลิ่งชัน) ตลาดน้ำพระยาสุเรนทร์ (เขตคลองสามวา) และตลาดน้ำวัดไทร (เขตจอมทอง) โดยกำหนดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จะเลือกจากพระสังฆาธิการ หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการตลาดประชารัฐ แบ่งออกเป็น 2 ดังนี้

1) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) หมายถึง ผู้เชี่ยวชาญที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาบทบาทพระสงฆ์ในการส่งเสริมโครงการตลาดประชารัฐ เพื่อประชาชนในกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย 1) กลุ่มพระสังฆาธิการ 2) กลุ่มข้าราชการ และ 3) นักวิชาการด้านโครงการตลาดประชารัฐ 2) กลุ่มผู้ร่วมสนทนากลุ่มเฉพาะ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย ด้านการพัฒนาบทบาทพระสงฆ์ในการส่งเสริมโครงการตลาดประชารัฐ เพื่อประชาชนในกรุงเทพมหานคร

4. สรุปผลการวิจัย

4.1 สภาพทั่วไปของโครงการตลาดประชารัฐเพื่อประชาชนในปัจจุบัน สภาพทั่วไปและวิเคราะห์นโยบายการขับเคลื่อนโครงการตลาดประชารัฐ เพื่อประชาชน ตามรูปแบบของ CIPP Model ประกอบด้วย

1) ด้านสภาพแวดล้อมหรือบริบทของโครงการ (Context Evaluation) โดยคำนึงถึงองค์ประกอบ ดังนี้ คือ สภาพทั่วไปของการขับเคลื่อนโครงการตลาดประชารัฐเพื่อประชาชน เจ้าหน้าที่รัฐจะเป็นตัวกลางระหว่างพระภิกษุสงฆ์ ชุมชนกับหน่วยงานภาครัฐ โดยปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่รับผิดชอบและภารกิจที่ตนเองได้รับมอบหมายจากหน่วยงาน โดยมุ่งเน้นการตอบสนองความต้องการของชุมชนเป็นสำคัญ ซึ่งถ้าทางภาครัฐมีงบประมาณก็จะช่วยเหลือทางวัดหรือชุมชน โดยผู้ประกอบการหรือพ่อค้าแม่ค้าที่เข้าร่วมโครงการตลาดประชารัฐ จะนำผลผลิตทางการเกษตร รวมถึงสินค้าและบริการประเภทต่าง ๆ ที่มีความแตกต่างกัน มานำเสนอและขายให้กับนักท่องเที่ยว และลูกค้าทั่วไป

2) ด้านปัจจัยเบื้องต้นหรือปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) คือความพร้อมของโครงการตลาดประชารัฐ ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ โครงการตลาดประชารัฐที่จัดอยู่ภายในวัด จะได้รับความเมตตาจากเจ้าอาวาสในวัดนั้นๆ ให้จัดตั้งตลาดประชารัฐ เพื่อให้ประชาชนใช้เป็นแหล่ง ซื้อขาย แลกเปลี่ยนสินค้าและบริการ โดยการเปิดโอกาสและสร้างอาชีพหลักและอาชีพเสริมให้กับประชาชน อีกทั้ง เป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยว

3) ด้านกระบวนการ (Process Evaluation) ของโครงการตลาดประชารัฐ ประกอบด้วย กระบวนการดำเนินโครงการตลาดประชารัฐ ประกอบด้วย จุดเด่น จุดด้อย โอกาส และอุปสรรคของโครงการตลาดประชารัฐ อธิบายได้ดังนี้ จุดเด่นของตลาดประชารัฐที่อยู่ในวัด คือ การเคารพสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ ภายในวัด การทำบุญต่าง ๆ ภายในวัด รวมถึงการเรียนรู้วิถีชีวิตชุมชนริมคลองและบรรยากาศโดยรวม และเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนมีอาชีพในการทำมาค้าขาย จุดด้อยของตลาดประชารัฐที่อยู่ในวัด คือ การกำจัดขยะยังทำได้ไม่ดีพอ การดูแลทางด้านจรรยาบรรณต้องมีการปรับปรุงให้ดีขึ้น โอกาสของตลาดประชารัฐที่อยู่ในวัด คือ ประชาชนยังเห็นว่าตลาดประชารัฐที่อยู่ในวัด หรือ ตลาดน้ำ และวัดต่าง ๆ ที่มีโครงการตลาดประชารัฐ ยังมีความสำคัญในการสืบสาน อนุรักษ์ วัฒนธรรม ประเพณี และช่วยให้คนในท้องถิ่นมีอาชีพและสร้างรายได้ และ อุปสรรคของตลาดประชารัฐที่อยู่ในวัด คือ การสร้างสิ่งก่อสร้างที่ดูผิดแปลกจากวัฒนธรรมท้องถิ่นของชุมชน ซึ่งบางอย่างดูเกินความพอดี อีกทั้งระบบการจราจรรอบโดย โครงการตลาดประชารัฐควรมีการประสานกับเจ้าหน้าที่ภาครัฐเพื่อช่วยอำนวยความสะดวกมากขึ้น

4) ด้านผลผลิต (Product Evaluation) ของโครงการตลาดประชารัฐ ประกอบด้วย ผลผลิตของโครงการนี้ คือ กลุ่มประชาชนทั่วไปเคยได้รับประโยชน์จากการใช้น้ำ มีแหล่งอาหารอุดมสมบูรณ์ และด้านจิตใจรู้สึกภาคภูมิใจที่ตลาดน้ำประชารัฐเป็นที่ได้รับความสนใจไปทั่วโลก รวมถึงสภาพแวดล้อมที่ดีทำให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี

4.2 บทบาทของพระสงฆ์ในการส่งเสริมโครงการตลาดประชารัฐ เพื่อประชาชนใน กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย

1) บทบาทของพระสงฆ์ด้านการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมแก่ประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการ ปัจจุบันมีโครงการนำธรรมะเข้ามาบริหารตลาด เพื่อนำคำสอนทางพระพุทธศาสนาไปประพฤติปฏิบัติให้มีคุณธรรมจริยธรรมในการค้าขาย และการประกอบอาชีพอย่างมีความสุข โดยกำหนดให้วัดเป็นศูนย์กลางรวมจิตใจที่ประชาชนมาทำบุญในเทศกาลต่าง ๆ เพื่อเป็นศิริมงคลกับตนเองและครอบครัว และเป็นแหล่งรวมที่จะสามารถจำหน่ายสินค้าให้กับประชาชนได้ด้วย ซึ่งพระสงฆ์สามารถให้คำแนะนำการบริหารจัดการตลาดให้มีคุณภาพในด้านสินค้าและบริการ ซึ่งเป็นสิ่งที่ควรทำความเข้าใจด้วย ทั้งนี้มีการจัดกิจกรรมในการสอนการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมแบบง่าย ๆ ให้ประชาชนได้เข้าใจ และส่งเสริมให้มีการทำกิจกรรมร่วมกันกับชุมชน เพื่อปลูกฝังสิ่งดีงามให้กับคนในชุมชน โดยเน้นย้ำใช้หลักธรรมในเรื่องของความซื่อสัตย์ ไม่คดโกง ในการประกอบอาชีพอย่างสุจริต ไม่เอาเปรียบสังคม มีความรับผิดชอบ ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า มีส่วนร่วมในการรักษาสิ่งแวดล้อม อีกทั้งส่งเสริมให้ผู้ประกอบการยึดหลักการมีคุณธรรมจริยธรรมในการประกอบอาชีพ รวมถึงการมีหลักธรรมาภิบาล ที่จะต้องมีความโปร่งใส ซื่อสัตย์สุจริตในการค้าขาย

2) บทบาทของพระสงฆ์ด้านการขยายช่องทางจัดจำหน่าย พระสงฆ์ได้จัดพื้นที่บางส่วนของวัด มาทำเป็นตลาดประชารัฐ เพื่อส่งเสริมรายได้ให้กับประชาชน และมีการส่งเสริมกิจกรรมทางพระพุทธศาสนาให้กับทางร้านค้าและประชาชนที่เข้ามาท่องเที่ยวได้ร่วมกันสืบสานพระพุทธศาสนา และควรมีกิจกรรมที่ส่งเสริมหารายได้เพื่อทำนุบำรุงพระพุทธศาสนาด้วย อีกทั้งได้เปิดโอกาสให้ประชาชนที่ประสบปัญหาด้านรายได้ของครอบครัว ได้มีสถานที่จำหน่ายสินค้าภายในวัด ทั้งนี้ ต้องมีระเบียบกฎเกณฑ์ ในเรื่องของความเป็นระเบียบ ความสะอาด ความเป็นมาตรฐาน คุณภาพของสินค้า เพื่อเพิ่มรายได้ครัวเรือนให้กับประชาชน และมีสินค้าที่หลากหลายให้กับผู้บริโภค นอกจากนี้ยังมีการจัดกิจกรรมในเทศกาลต่าง ๆ ของวัด ผู้บริหารวัดสามารถออกแบบผลิตภัณฑ์ให้สอดคล้องกับกาลเทศะ และถ้ามีผลิตภัณฑ์จากประชาชนมาวางจำหน่ายก็สามารถประชาสัมพันธ์ให้ผู้ที่มาทำบุญในแต่ละเทศกาล เพื่อสามารถจำหน่ายได้มากขึ้น ทั้งนี้ทางวัดต่าง ๆ ที่เข้าร่วมโครงการตลาดประชารัฐได้มีการพิจารณาการจัดหาพื้นที่ในการดูแลวัด และการประชาสัมพันธ์แจ้งข่าวให้แก่ประชาชนได้ทราบเกี่ยวกับการนำสินค้ามาจำหน่าย หรือการจัดสรรเวลาในการจำหน่ายสินค้าที่แตกต่างกัน เช่น พืช ผัก หรือของสดต่าง ๆ ควรมีการจัดจำหน่ายในเวลาเช้าอีกด้วย

4.3 การพัฒนาบทบาทของพระสงฆ์ในการส่งเสริมโครงการตลาดประชารัฐเพื่อประชาชน ในกรุงเทพมหานคร แนวทางในการพัฒนาบทบาทของพระสงฆ์ในการส่งเสริมโครงการตลาดประชารัฐเพื่อประชาชนในกรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย

1) การเข้าอบรมหลักสูตรต่าง ๆ ในการเพิ่มความรู้ความเข้าใจในการส่งเสริมโครงการตลาดประชารัฐ ควรให้พระสงฆ์มีการเข้าอบรมหลักสูตรต่าง ๆ เพื่อทำให้รู้ว่าวัดที่มีโครงการตลาดประชารัฐจะต้องมีการปรับปรุงอะไรบ้าง และจะต้องควบคู่กับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เพื่อเป็นการพัฒนาความรู้คู่คุณธรรมในการเพิ่มความรู้ความเข้าใจในการส่งเสริมโครงการตลาดประชารัฐ และควรมีการอบรมหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทของวัดที่มีโครงการตลาดประชารัฐเพื่อเพิ่มความรู้ความเข้าใจให้กับพระสงฆ์ที่รับผิดชอบ โดยภาครัฐบาลจะต้องมีการมอบหมายเจ้าหน้าที่ หรือผู้มีความรู้ด้านการตลาด เข้าไปให้การอบรมแก่พระสงฆ์ เพื่อหาแนวทางในการจัดการตลาด กำหนดประเภทสินค้าที่เหมาะสมกับท้องถิ่นหรือชุมชน และการจัดกิจกรรมส่งเสริมการขาย

2) การให้การศึกษาแก่พระสงฆ์ในการสนับสนุนของโครงการตลาดประชารัฐ ควรมีการให้การศึกษาแก่พระสงฆ์เกี่ยวกับโครงการตลาดประชารัฐเพื่อที่ทำให้พระสงฆ์ทราบหลักเกณฑ์และกลไกในการเข้าร่วมโครงการตลาดประชารัฐอย่างเป็นระบบ โดยเน้นให้การศึกษาแก่พระสงฆ์ในการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์โครงการตลาดประชารัฐ ผ่านสื่อออนไลน์ต่างๆ เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในโครงการมากขึ้น รวมถึงการศึกษาเกี่ยวกับกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ให้แก่พระสงฆ์เพื่อให้ผู้เช่าตลาดไม่สามารถเอาเปรียบในส่วนพื้นที่ของวัดได้ โดยจะต้องมีเจ้าหน้าที่จากสำนักงานเขต หรือกระทรวงมหาดไทยที่รับผิดชอบโครงการนี้ มาให้ความรู้แก่พระสงฆ์ในการสนับสนุนโครงการตลาดประชารัฐ

3) การพัฒนาบทบาทพระสงฆ์ในการส่งเสริมโครงการตลาดประชารัฐ ในการศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนความรู้กับวัด หรือชุมชนอื่น ที่มีโครงการตลาดประชารัฐ ควรมีการพัฒนาบทบาทที่ตรงกับเป้าประสงค์ โดยการศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนความรู้กับวัดหรือชุมชนที่ประสบความสำเร็จ เกี่ยวกับการบริหารตลาดประชารัฐ จะทำให้สามารถนำมาประยุกต์และปรับใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อตลาดของตน ซึ่งเป็นการศึกษารูปแบบของการให้บริการและการบริหารของแต่ละตลาดที่มีการศึกษาข้อดีและข้อเสียแล้วนำมาพัฒนาร่วมกัน โดยที่มามีการแลกเปลี่ยนความรู้กับวัดหรือชุมชนอื่นที่มีโครงการตลาดประชารัฐ เพื่อทำให้รู้ว่า วัดหรือชุมชนอื่นมีจุดแข็งหรือจุดอ่อน ตรงไหนจะได้นำมาปรับปรุงแก้ไขที่วัดหรือชุมชนของตน

5. ข้อเสนอแนะ

5.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ยุทธศาสตร์ประชารัฐ เป็นการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกคนเนื่องจากการแก้ปัญหา การปฏิรูป และการพัฒนาประเทศในทุกๆ ด้าน จะสำเร็จหรือเห็นผลเป็นรูปธรรมไม่ได้เลย หากขาดความร่วมมือ ร่วมใจ และการมีส่วนร่วมระหว่างประชาชนเจ้าหน้าที่รัฐ และรัฐบาล ดังนั้นการที่รัฐบาลให้ความสำคัญกับการตลาดประชารัฐ จึงมีหลักสำคัญในการปฏิบัติดังนี้

1) รัฐต้องมีนโยบาย สนับสนุนให้ประชาชนดำเนินการด้วยตนเองบนพื้นฐานความพอเพียง ดังนั้นรัฐบาลจึงต้องสั่งการให้เจ้าหน้าที่และหน่วยงานของรัฐดำเนินการตามนโยบายโดยที่รัฐบาลเป็นผู้อำนวยความสะดวก สนับสนุน และเปิดช่องทางให้ “ประชาชน” หรือภาคเอกชนและประชาชนทั่วไป เข้ามามีส่วนร่วมตามกระบวนการประชาธิปไตย เพื่อให้ประชาชนเข้าใจการบริหารงานของรัฐบาลในเรื่องต่างๆ และไม่สร้างความขัดแย้งให้เกิดขึ้นระหว่างประชาชนกับรัฐบาล

2) หน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ ข้าราชการเป็นเพียงผู้นำพาส่งเสริมให้คำแนะนำปรึกษา เพื่อให้ประชาชนฐานรากเกิดการผลิตวัตถุดิบที่มีคุณภาพ มีความเหมาะสมในเรื่องปริมาณและเวลา และเสริมสร้างความรู้สู่การพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพ บูรณาการภูมิปัญญาให้เกิดนวัตกรรมอย่างสร้างสรรค์ สอดคล้องตอบสนองความต้องการให้ประชาชนได้รับประโยชน์สูงสุด และผ่านช่องทางการค้าในการกระจายผลิตภัณฑ์ให้ประชาชนได้บริโภคอย่างทั่วถึง เกิดประโยชน์อย่างเท่าเทียมกัน

3) ประชาชน เป็นส่วนสำคัญที่ต้องมีส่วนร่วมกับเจ้าหน้าที่และหน่วยงานของรัฐ หรือเกิดความร่วมมือกันในการดำเนินงานทางการตลาด ซึ่งมีได้หมายถึงเพียงแค่สินค้าเพื่อการบริโภคเท่านั้นแต่รวมไปถึงงานบริการต่างๆ อันเป็นหน้าที่ของภาครัฐที่ต้องส่งเสริมให้เกิดการตลาดตามความต้องการของประชาชน แต่เป็นโครงการของประชาชน และประชาชนมีส่วนร่วมทางการตลาดตามแนวทางประชาธิปไตยการส่งเสริมให้ประชาชนทุกคนสามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศตาม

5.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

ด้านการตลาดประชารัฐที่เป็นยุทธศาสตร์ ในการขับเคลื่อนประเทศไทยให้เกิดความสงบเรียบร้อย เกิดความสามัคคี และสร้างเสริมการพัฒนาประเทศไทยให้มีความเข้มแข็งมั่นคง มั่งคั่งอย่างยั่งยืนได้จริงอย่างเช่น “โครงการตลาดประชารัฐเพื่อชุมชน” จะสามารถส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการจับจ่ายใช้สอยภายในท้องถิ่น ตลอดจนการเสริมความรู้เพื่อให้เกิดพัฒนาการด้านการลงทุน การบริหารธุรกิจชุมชน และการสร้างงาน สร้างอาชีพ อันนำไปสู่ความยั่งยืนในอนาคต ซึ่งการตลาดประชารัฐสามารถนำวิฤทธิไปบูรณาการให้เกิดความเมตตา ดับทุกข์ เพื่อสร้างสันติภาพอย่างแท้จริงของมนุษย์โลก การตลาดเป็นกิจกรรมหลักระหว่างผู้ผลิตกับผู้บริโภค ซึ่งถ้าทำการตลาดประชารัฐสร้างสันติภาพตาม

วิถีพุทธที่ต้องพัฒนาปัญญาปฏิบัติ 2 ประการ คือ ผู้ผลิตและผู้บริโภคต้องทำประโยชน์ตนและประโยชน์เพื่อผู้อื่นดังนี้

1) ด้านผู้ผลิต ต้องมีปัญหาในการผลิตให้สินค้าและบริการมีความสมบูรณ์เหมาะสมด้วยคุณค่า คุณประโยชน์ ที่ทำให้ผลิตภัณฑ์ถูก จริง ดี และงาม ตามแนวคิดของผู้ผลิตที่มีเมตตา ดังนี้ (1) ผลิตภัณฑ์ถูก หมายถึง การผลิตสามารถผลิตสินค้าและบริการให้มีต้นทุนการผลิตที่ต่ำจากประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ผู้ผลิตต้องมีความเมตตาต่อผู้บริโภคอย่างแท้จริงตั้งแต่การเลือกวัตถุดิบจากประชาชนเกษตรกรโดยตรง (2) ผลิตภัณฑ์จริง หมายถึง สินค้าและบริการมีคุณค่าจริง ใช้งานได้จริง และเป็นจริงตามที่คุณผลิตได้แจ้งหรือโฆษณาถึงคุณค่า (3) ผลิตภัณฑ์ดี หมายถึง สินค้าและบริการมีคุณค่าแท้ มีประโยชน์ต่อผู้บริโภค ไม่เป็นภัยแก่บุคคลอื่น ๆ และไม่มีผลกระทบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม (4) ผลิตภัณฑ์งาม หมายถึง สินค้าและบริการมีรูปแบบ บรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสม ด้วยคุณค่าและรูปลักษณ์ที่ส่งผลทางด้านคุณค่าทางจิตใจ เป็นผลิตภัณฑ์ที่สามารถจำหน่ายและผู้บริโภคให้การยอมรับภาคี

2) ด้านผู้บริโภค ต้องมีปัญหาในการตัดสินใจซื้อ และบริโภคด้วยปัญญาจากผลิตภัณฑ์ที่ถูกจริง ดี และงาม โดยมีความกรุณาต่อผู้ผลิต ดังนี้ (1) ผลิตภัณฑ์ถูก ผู้บริโภคต้องพิจารณาถึงราคากับคุณค่าของสินค้าและบริการ โดยพิจารณาถึงราคาที่คุณผลิตกำหนดราคาที่ไม่เอาเปรียบผู้บริโภค (2) ผลิตภัณฑ์จริง ผู้บริโภคต้องพิจารณาถึงคุณภาพ คุณลักษณะของสินค้าและความจริงแท้ของผู้ผลิตที่ไม่ได้มีการปลอม สินค้าและบริการมีมาตรฐานจริงตามที่กำหนด (3) ผลิตภัณฑ์ดี ผู้บริโภคต้องพิจารณาถึงคุณค่าแท้ของสินค้าและบริการ ว่ามีประโยชน์อย่างแท้จริง มีคุณค่าในตัวผลิตภัณฑ์และมีความปลอดภัยแก่ผู้บริโภค (4) ผลิตภัณฑ์งาม ผู้บริโภคต้องพิจารณาถึงรูปลักษณ์ ความสวยงาม ตราสินค้า การรับรองมาตรฐาน และผลิตภัณฑ์เป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค และผู้บริโภคมีความกรุณาในการซื้ออย่างเหมาะสมโดยมีความภาคภูมิใจต่อสินค้า ซื้อสินค้าหรือบริการด้วยความภาคภูมิใจ

5.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทบาทพระสงฆ์ในการส่งเสริมโครงการตลาดประชารัฐ เพื่อประชาชนในจังหวัดอื่น ๆ หรือภูมิภาค

2) ควรวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพการพัฒนาบทบาทพระสงฆ์ในการส่งเสริมโครงการตลาดประชารัฐ

3) ควรวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทบาทพระสงฆ์ในการส่งเสริมโครงการตลาดประชารัฐที่มีการประยุกต์ใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

Reference

Allport, Gordon W. (1994). *Pattern and Growth in Personality*. New York : Holt, Rinehart and Winston.

Arthur E. Fink. (1994). *The Field of Social Work*. New York : Holt, Rinehart and Winston.

Kanungnit Chantabutr and Suban Chantabutr. (2002). *Principles Management and Administration of Temple in Globalization*. Bangkok : Prikwhan Graphic.

Mahachulalongkornrajavidyalaya University. (1996). *Tripitaka Mahachulalongkornrajavidyalaya University*. Bangkok: Mahachulalongkornrajavidyalaya Publisher.

National Office of Buddhism. (2016). *Conclusion The Sangha Supreme Council of Thailand*. Bangkok : National Office of Buddhism Publisher.

Patt Bunyaratnapan. (2004). *Community Empowerment by Community Development Movement*. 2nd ed. Bangkok : Thai Watana Panich.

Stufflebeam, Daniel L.; and Shinkfield, Anthony J. (2007). *Evaluation Theory, Models, & Application*. San Francisco : John Wilwy.

Surapon Suyaprom. (2015). Achievement of Management Cooperative Credit Union of Economic Sustainability of the Community North-East Upper in Upper Northeastern Thailand. *Journal of Graduate Studies Valaya Alongkorn Rajabhat University*, 8 (1), 87-101.

Udom Cherykeewong. (2009). *Ecotourism*. Bangkok : Seangdao.

Vilai Tangchitsomkit. (2005). *Development of Communities*. 2nd. Bangkok : Odeon Store.